

Meslek Kredisi

Hayata yeni atılacak
doktor, diş hekimi,
mühendis, mimar ve
Avukatlar için.

Şubelerimizden izahat isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

T. C. Ziraat Bankası

Kuruluş tarihi: 1863

Sermayesi 300.000.000 Türk Lirası

Yurd içinde 410 şube ve ajansı, dünyanın her tarafındaki
muhabirleri ile sayın müşterilerinin emrindedir

Vadeli, vadesiz tasarruf hesapları sahiplerine evler ve
dolgun para ikramiyeleri

1952 ikramiye plânı:

9 Çekilişte 14 Ev

Ayrıca çeşitli para ikramiyeleri

Her 150 liraya bir kur'a numarası verilir.

İkramiyelere iştirak şartlarını banka şube ve ajanslarından
öğreniniz.

140

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Mart 1952

İÇİNDEKİLER :

Tekerlemeler Nerede, Nasıl ve ne Zaman Söylenir? . Yaşar Kemal GÖĞCELİ
Halkbilgisi Derneğine Ald Hâtıralar (VI) Mehmet Halit BAYRI
Harputun Kına Geceleri (I) Fikret MEMİŞOĞLU
Fıkra: Ölü Gömüldükten Sonra Kurban Muzaffer BATUR
Makedonya Yürük Folkloru (IX) İbrahim GÖKÇEN
Trakya'da Mahalli Oyunlar Şerif BAYKURT
Zile'de Doğum ve Âdetleri (III) Cahit ÖZTELLİ
Aşık Ömer'in Yeni Bulunmuş Şiirleri (VI) Hikmet DİZDAROĞLU
Azeri Türklerinde Niyet, Fal, Ölüm, Ağa Baci DAMACI
Doğu Karadenizde Avcılık ve Av Âletleri (III) ... Necmettin GİRİTLİOĞLU
Kitaplar Arasında: «Ankara'nın Eski Evleri»; «Erenler, Gaziler»; «Epepe-
miz: Oğuzlama»; «Masmavi» ve «Aynalar Sustu» — İhsan HİNÇER

Sayı : 32

Kuruş : 25

141

SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ FİLEN İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR: İHSAN HİNÇER

Meslek Kredisi

Hayata yeni atılacak
doktor, diş hekimi,
mühendis, mimar ve
Avukatlar için.

Şubelerimizden izahat isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

T. C. Ziraat Bankası

Kuruluş tarihi: 1863

Sermayesi 300.000.000 Türk Lirası

Yurd içinde 410 şube ve ajansı, dünyanın her tarafındaki
muhabirleri ile sayın müşterilerinin emrindedir

Vadeli, vadesiz tasarruf hesapları sahiplerine evler ve
dolgun para ikramiyeleri

1952 ikramiye planı:

9 Çekilşte 14 Ev

Ayrıca çeşitli para ikramiyeleri

Her 150 liraya bir kur'a numarası verilir.

İkramiyelere iştirak şartlarını banka şube ve ajanslarından
öğreniniz.

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Mart 1952

İÇİNDEKİLER :

- Tekerlemeler Nerede, Nasıl ve ne Zaman Söylenir? . Yaşar Kemal GÖĞCELİ
Halkbilgisi Derneğine Aid Hâtıralar (VI) Mehmet Halit BAYRI
Harputun Kına Geceleri (I) Fikret MEMİŞOĞLU
Fıkra: Ölü Gömüldükten Sonra Kurban Muzaffer BATUR
Makedonya Yürük Folkloru (IX) İbrahim GÖKÇEN
Trakya'da Mahalli Oyunlar Şerif BAYKURT
Zile'de Doğum ve Âdetleri (III) Cahit ÖZTELLİ
Âşık Ömer'in Yeni-Bulunmuş Şiirleri (VI) Hikmet DİZDAROĞLU
Azeri Türklerinde Niyet, Fal, Ölüm, Ağı Raci DAMAÇI
Doğu Karadenizde Avcılık ve Ay Âletleri (III) Necmettin GİRİTLİOĞLU
Kitaplar Arasında: «Ankara'nın Eski Evleri»; «Erenler, Gaziler»; «Epope-
miz: Oğuzlama»; «Masmavi» ve «Aynalar Sustu» — İhsan HİNÇER

Sayı : 32

Kuruş : 25

TÜRK FOLKLOR ARASTIRMALARI

KURULUŞU: AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR, HALKBİL-GİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ: İHSAN HİNÇER

SAYI: 32

MART 1952

YIL: 3; CİLT: 2

Tekerlemeler

NEREDE, NASIL, VE NE ZAMAN SÖYLENİR?

Yazan: Yaşar Kemal GÖĞCELİ

Derlediğim tekerlemeleri, masalla birlikte söyleyip söylenmediğine göre ayırdım. Bunlardan masal başında söylenenler ve masalların içinde söylenenler var.

Tekerlemeleri tesbit ettiğim yerlerde, masal, kadımlar kadar erkekler arasında da; çocuk topluluklarında olduğu gibi, büyüklerin topluluklarında da anlatılıyor.

Benim derlediğim tekerlemeler erkeklerin topluluğundan ve masallarından alınmıştır.

Topladığım masallar içinde bu cins tekerlemelerin erkekler tarafından anlatılması dikkate değer bir noktadır. Masalı anlatan erkek, dinleyicilerin isteğine, kendi bilgisine göre, masala tekerleme ile başlıyor. Dikkat edilecek bir mesele de anlatanın ilk masalda uzun bir tekerleme söylemesidir. Birkaç masal anlatıldığı zaman, önceki masalların başında, bir, bu uzun, yani ana tekerlemelerden söyleniyor.

Bu tekerlemelere, — masal başında söylenmesi âdet olmayan tekerlemeler de bulunduğu için — masal başı tekerlemeleri dedik.

Bu sözümüzden, tekerlemelerin masaldan ayrı söylenildiği anlaşılmasın. Tekerlemeler, masaldan ayrı olarak ta yepyeni bir edebî nevi imiş gibi erkek topluluklarında anlatılıyor. O vakit tekerlemeler muhitin mizah ihtiyacını karşılıyor. Onun bu tarafı, burada en esaslı rolü oynuyor. Meselâ herhangi bir toplantıda, tekerleme

ve masal bilmekle tanılan bir adamdan bir tekerleme isteniyor ve adam masal anlatır gibi tekerleme söylüyor.

Genel olarak bütün masalların başında, çok küçük te olsa bir tekerleme vardır. Bunların en kısımları, hiç olmazsa, «Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde» tıpatıpını içine alıyor. Derlediğim metinlerde de görüldüğü gibi, tekerleme bu ufak yapıdan dokuz on sayfa tutacak kadar uzayabiliyor.

Masallar ortasında da tekerleme vasfı gösterenlere rasgeliniyor. Aynı hâdiseyi türkülü halk hikâyelerinde görüyoruz. Köroğlu, Bolu beyi üzerine yürürken, bu yürüyüşü anlatabilmek için, hikâyeci, bir münasebet düşürerek bu cinsten bir tekerlemeyi hikâyenin içine sokuyor.

Burada dikkat edilecek bir mesele de, tekerlemenin konuyla, yani hikâyenin o kısmının konusuyla alakasının oluşudur. Tekerlemenin konu için meydana getirilmesidir.

Topladığım ikinci kısım tekerlemelere gelince, ben bunların masal başlarında söylendiğine raslamadım. Bunlar masal içlerinde söyleniyor. Tıpkı masal başında söylenen tekerlemelerin, masallardan ayrı söylendiği zamanki gibi.

Diğer tekerlemeler, destan vasfını gösteriyor. Benim derleme yaptığım bölgede, türkü,

Türkiye

GARANTİ BANKASI A. O.

Küçük Cari, Vadesiz, Vadeli ve İhbarlı tasarruf mevduatına mahsus

1952 Yılı İkramiye Planı

Bir
talihliye

100.000 LİRA

Beş Keşidede

5 Apartman dairesi

Altı Keşidede

Zengin para ikramiyeleri

- ★ Büyük ikramiyesi 100.000 lira olan keşideye 250 liralık bir hesapla girilir ve her 250 lira, ayrı bir kur'a numarası alır.
- ★ Diğer aylık keşidelere 100 liralık bir hesapla girilir ve her 100 liraya bir kur'a numarası verilir.

Tafsilâtı, gişelerimizden alarak, hesap açmakta

ACELEEDİNİZ!

BU AYIN KEŞİDESİ 31 MART 1952 DE YAPILACAKTIR

«Türk Halkbilgisi Derneği» nin neşriyat organıdır.

destan daima müzikle söylenir. Müzikle söylenmeyenler tekerlemelerdir. Bu destan vasfını gösteren tekerlemeleri aldığım Andırının Rifa-tiye köyünden, Kel Aşık adıyla anılır Mehmet Göneförlü bunlara «Sayıştıрма» diyordu. Bu bölgede söylenen tekerlemelere «sayıştıрма» diyorlar.

Bu sayıştırmalarda, derlediğim diğer tekerlemelerden maddeler de var. Ve bunlar, düzenli destanlar gibi değildir. Vezinleri, kafiyeleri bozuktur. Daha çok hayvanlar üzerindedir.

Diğerleri de çocuk oyunları ile beraber söyleniyor. Bunların oyunları Prof. A. Caferoğlu'nun «Anadolu Dyaloktolojisi üzerine derlemeler adlı malzeme» adlı Sivas, Tokat, Kayseri ağı kitabında vardır. Diğer taraftan Yusuf Ziya Demirci'nin de «Anadoluda çocuk oyunları» adlı kitabındaki de aynıdır. Kalanlardan diğer tekerlemeleri de büyüklerin çocuklara söylediğini tesbit ettim.

Bunların dışında:

1 — Aдетlerin içinde söylenen tekerlemeler,

ÖLÜ GÖMÜLDÜKTEN SONRA KURBAN

(Ermeneğin Küçük Karapınar köyünden Hüseyin Özçandan derlenmiştir.)

Ölü defnedildikten sonra kefareti savum (yani günahların affedilmesi) için ya para veya kurban kesilerek fakire fukaraya dağıtılır, hep birlikte yenir. Ölünün de ruhu şâd olur, «ruhuna deysin» diye dua edilir.

İşte böyle bir kurbanın taksimi için köyün hocası çağılır; o da taksime başlar. Bir besmele çektikten sonra:

Kelle melle hocanın evini belle.
But mut hocanın evini tut
Ciğer miğer hocanın emeğine değer
Bacak macak hocanın olacak
Karın marın hocanın olacak yarın
Sırt ile sağrı hocaya dosdoğru
Karın altı bacak bunu da hoca almayacak
diyerek fakire fukaraya dağıtmış.

Muzaffer BATUR

2 — Pehlivanlara ve güreşlere ait tekerlemeler.

3 — Muhtelif san'atlara ayrılmış tekerlemeler, (Karagöz, ortaoyunu gibi) bulunmaktır ki, bunlara ait topladıklarımız da neşretmeyi faydalı buluyoruz.

MASAL BAŞINDA SÖYLENEN TEKERLEMELER

— I —

Bir bildircin varmış
Bildircin çalya konmuş
Çalı g.tüne batmış
Yanında bir aksak keçi varmış
— Keçi şu cıdırı ye demiş
— Ben güzel dalları yiyemiyom ki o cıdırı yiyem
— Duruncu seni canavara aldırıyım da
— Canavar şu keçiye al
— Güzel kuyruğu büyük koçları alamyorum ki o aksak keçiye alayım.
— Duruncu, seni kösenin itine aldırıyım da
— Kösenin iti şu canavarı al.
— Onunla dağda oynuyorum niçin alıyım o iti.
— Duruncu seni köseye dövdürüyüm de
— Köse şu itini döv
— İtim davarımı güdüyor, ne diye dövüyüm.
— Dur seni sakalını ateşe ütelediyim de
— Ateş ateş şu kösenin sakalını ütele.
— Ben ipil ipil yanamıyorum ki, kösenin sakalını üteleyim.
— Dur seni koca göle söndürtürüyüm de
— Koca göl, şu ataşı söndür
— Ben balk balk akamıyorum ki ataşı söndürüm
— Duruncu seni koca öküze sömürtürüyüm de
— Koca öküz şu gölü sömür
— Ben güzel ak çagsaklı pınarları sömürüyorum ki pis gölü sömürem
— Duruncu, seni b . klu örmeye kerttiriyim de
— Örne örme şu öküzün başını kert
— Ben b . kumdan çıkamıyorum ki öküzün başı kertem.
— Duruncu seni sıçana kestiriyim de.
— Sıçan şu b . klu örmeyi kes.
— Ben güzel kızların cebizlerini kesemiyorum ki, b . klu örmeyi kesem.
— Duruncu seni kediye aldırıyım da

HALKBİLGİSİ DERNEĞİNE AİD HÂTİRALAR

— VI —

Derleme Seyahatlerinin Dikkati Çeken Tarafları, Derneğin Bilinmiyen Dostları

Yazan: M. Halit BAYRI

1930, 1931 ve 1932 senelerinde tertip edilen dört derleme seyahatinin dikkati çeken bazı tarafları vardır. Derneğe aid hâtıralar tesbit olunurken bunlardan bahsetmemek ciddi bir eksiklik olur. İlk derleme seyahatinin Doğu Anadolu'da yapılmasına karar verildiği sırada derneğin seyahat masrafını karşılayacak parası yoktu. Bunun için Doğu Anadolu'ya önce üç veya dört arkadaş gönderilmesi ve bunlardan birinin Trabzon, diğer üçünün Gümüşhane - Bayburt, Erzincan ve Erzurum bölgelerinde çalışmalarını düşünülürken, bu tertipten vazgeçilmek zorunda kalmış, yalnız Abdülkadir İnan'ın seyahatine imkân hazırlanması uygun görülmüştü. Bununla beraber, yalnız Abdülkadir İnan'ın seyahati için tedarik edilen para da her ihtiyaca cevap verecek miktarda olmadı. Seyahatin arifesinde durumu bir daha gözden geçiren İstanbul merkezî idare komitesi, arkadaşımızı güçlükler içinde bırakmaması için derleme seyahatinin geciktirilmemesinden başka çare bulamamıştı.

Bu sırada İstanbul Konservatuvarının halk türkülerini tesbit etmek ve halk oyunlarını filme almak üzere müdür Yusuf Ziya Demirci'nin başkanlığında Doğu Anadolu'ya bir heyet göndereceğini öğrenmiştik. Yusuf Ziya Demirci derneğin İstanbul temsilcisi idi. Şu halde konservatuvar heyetinde

— Kedi şu sıçanı al.
— Hani.
Püsü sıçana seğırtti.
Sıçan örmiye seğırtti.
Örme öküze seğırtti.
Öküz göle seğırtti
Göl ateşe seğırtti
Ateş kösenin sakalına seğırtti.
Köse ite seğırtti
İt canavara seğırtti
Canavar keçiye seğırtti
Keçi cıdırı seğırtti
Bildircinin güle güle cana çıktı.

(Devam edecek)

yer vererek Abdülkadir İnan'ın seyahatini sağlaması pekâlâ kabildi. Bu mahiyette bir teklifi Yusuf Ziya Demirci'nin memnunlukla kabul etmesi ihtimali kuvvetli idi. Nasıl ki öyle oldu: Yusuf Ziya Demirci, Abdülkadir İnan'ın konservatuvar heyeti arasında seyahatini mahzurlu görmedi. Ancak derneğin İstanbul temsilcisi İstanbul Konservatuvarı müdürü son dakikada fikrini değiştirmişti. Mahmut Ragıp Kösemihaloğlu'nun da konservatuvar heyetinde bulunmasını arzu ediyor ve Abdülkadir'in heyet dışında bırakılması zarurî olduğunu söylüyordu. Yusuf Ziya Demirci'nin sözünde durmaması için, bir baskı ve tesir altında kalmış olmasından başka sebep olamazdı. Acaba bu baskı ve tesir, kimden veya nereden geliyordu? Bu ciheti düşünüp araştırmaya vakit kalmadan Yusuf Ziya Demirci ile başbaşa vererek işi halletmiştik. Abdülkadir İnan'ın nakil vasıtası ücretlerini dernek ödeyecek, diğer masraflarını konservatuvar üzerine alacaktı. Ancak Abdülkadir İnan, yola çıktıktan sonra ızdırablı günler geçirdiğini Gümüşhaneden telgrafla derneğe bildirmişti. Dernek, elinden gelen her fedakârlığı yaptı, arkadaşımızın kalbini huzur ile çalışmasını temin etti. Bu hâdisenin, o zaman beni ne kadar üzdüğünü, sinirlendirdiğini şimdi anlatmak faydasızdır.

1931 senesinde yapılan ikinci seyahatte Gaziantep, Kilis ve Nizip bölgelerinde derlenen folklor malzemesi, hem kemiyet ve hem de keyfiyet itibarıyla zengin ve değerli idi. Bunlar vakıf kitap şeklinde ortaya konulamamış, fakat Abdülkadir İnan, Ali Rıza Yalçın ve Hürşit Alparslan'ın imzaları altında Halkbilgisi Haberleri dergisinin muhtelif sayıları ile neşredilmişti. Halkbilgisi Haberlerini takip eden herkes, derginin sahifelerinde bu malzemeyi görür ve tetkik edebilirdi. Bununla beraber, Ömer Aşım adında bir zat, araya vasıtalar koyarak Gaziantep, Kilis ve Nizip bölgelerinde toplanan folklor maddelerinin kendisine verilmesini istemişti. Bu teklifi tuhaf ve yersiz bulmamak, hayretle karşılamak imkânsızdı. Pek

Kına geceleri :

Güveği ve gelin evlerinde kutlanış hususiyetlerine binaen iki kısımır:

1) Kadınlar için kına gecesi; 2) Erkekler için kına gecesi.

1) Kadınlar için kına gecesi:

a) Kız evindeki kına gecesi; b) Oğlan evindeki kına gecesi.

a) Kız evindeki kına gecesi:

Gerdeğe girmeden bir gece evvel yâni zifadan evvelki gece, yalnız kadınların eğlenmesi için kına gecesi tertib edilir. Ayrıca kız evindeki erkeklerin eğlenmesi için, bir kına

tabii ve hattâ zaruri olarak Ömer Asım adındaki zatın isteğini bana ulaştıran vasıtalara «hayır» diyerek mukabele etmişim. Cevabımı kâfi bulmamış olacak ki, Ömer Asım adındaki zat, Halk Partisinden Eminönü Halkevi Başkanlığına gönderilen bir yazı ile isteğinin herhalde yerine getirilmesi gerektiğinin bana bildirilmesini sağlamıştı. Ömer Asım adındaki zatı tanıımıyordum, bugün de tanıımıyorum. Fakat kim olursa olsun, üzerinde hakkı olmayan bir şeyi herhangi bir sebeble istemekte bu kadar ısrarını hoş görmek kabil değildi. Onun için kendisine bu defa da tekrar «hayır» demek zorunda kalmışım.

1932 senesinde Balıkesir, Dursunbey ve Sındırgı bölgelerinde yapılan dördüncü derleme seyahatinde Sındırgıda Süreyya Örgüevren adında bir zat ile tanışmıştık. Balıkesir Milletvekillerinden olan Süreyya Örgüevren şairdi, koşma tarzında şiirler söylüyor, galiba biraz da sağ çalıyordu. Milletvekillerinden çoğu yaz aylarını büyük şehirlerde geçirirlerken, Süreyya Örgüevrenin Meclisin tatilinden faydalanarak küçük Sındırgıdaki mütevazı evine dönmüş olması, bizi ona yakınlaştırmıştı, o da bize karşı dost görünüyordu, çalışmalarımızla ilgileniyordu. Süreyya Örgüevren bizi evinde bir akşam yemeğine davet etmiş, yemekten sonra evinin hizmetlerine bakan bir adama saz çaldırılmıştı, sazda maharetli olduğu kadar bu adamın sesi de güzeldi. Onu dinleyerek gece yarısına kadar zevkle vakit geçirmiştik.

Balıkesirde eski milletvekillerinden Basri

gecesi tertib edilmez. Ve erkeklerin eğlenmesi hattâ neşelenmesi dahi hoş görülmez.

Saz takımı; kılarnet, keman, cümbüş (ut) dümbelekten ibarettir. Saz takımı yine erk çalgıcılardan müteşekkildir. İlâveten kadın tarafından da def çalınır.

Bu saz takımı, kız evinde, kadınların rünmemesi için kalın bezle ayrılmış bir köşeye oturtulur. Eskidenberi mutad olan merasimle saz çalınır.

Ancak kadınların arasındaki maruf (def) kadınların kına gecelerinde folklor bakımından mühim rolleri vardır. Mahallin, sazlı

Çantayla Mehmet Ragıp ve Osman Nazif adlarında iki genç öğretmenle tanışmıştık. Biri Çantay, şehir dışındaki bağında bir sabah üzümlü ziyafeti vermek suretiyle bize iltifatta bulundu. Mehmet Ragıp ressam ve İzmir Lisesinin birinde resim öğretmeni idi, Osman Nazif ise, Balıkesir köy okullarından birinde çalışıyordu. Her iki öğretmenin Balıkesir, Dursunbey ve Sındırgıda geniş ölçüde yardımlarını kazanmıştık. İstanbul Erkek Lisesinin sınıfında öğrenci iken derneğe üye kaydedilmiş olan Balıkesirli Ruhi Sadi ile Dursunbey de belediye başkanı Hulûsinin ve Ragıp Gökçeli adında genç bir memurun ağır vazifelerini kolaylaştırmak için harcadıkları emeği de bir rada şükranla ifade etmek borcumdur.

Balıkesir, Dursunbey ve Sındırgı köylerinde derneğin bilinmeyen dostlarına rastlamıştık. Bunlar, folklor mevzuları üzerinde çalışmaların ne demek olduğunu bilen genç öğretmenlerdi. Köy okullarında feragatle Türk kültür hizmet etmenin zevkini almış olan bu genç öğretmenlerin hepsi, her yerdé heyecanla elimizi sıktılar. Şüphesiz ki, şahıslarımızı tanıyıyorduk fakat «Halkbilgisi Derneği» nden bahsedildiğini izini kaybettikleri eski bir arkadaşımız ummadıkları bir zaman ve mekânda yeniden tesadüf mişçesine seviniyorlardı. Balıkesir, Dursunbey ve Sındırgı köyleri, bu genç ve ateşli öğretmenlerin işaretile bize kucak açtılar ve işimizi yarınacak neleri varsa önümüze dökmekte tereddüt etmediler.

sözlü müzik ve edebiyatına en çok vakıf olan bu kadınlardır. Mühitin telâkkisine göre, hemen hepsi yosma hüviyetile tanınırlar.

Eğlenceye başlanırken, mahalli türküler söylenir ve çalınır. Başlayana bu eğlenceye gelin kat'iyen katılmadığı gibi, ev halkı da eğlence odasına iğreti olarak girer çıkar; münhasıran kız evinin konu komşusunu, ve gelinin arkadaşlarını ağırlamak için eğlenceye kıymet verilir.

Bu eğlence, yatsıdan bir iki saat sonra, oğlan evinden gelen, kaynana ve güvenin akrabaları ve diğer yakınlarının iştirakiyle ehemmiyet kazanır.

Oğlan evinin gelişi :

Oğlan evinde eğlenmekte ve kına gecesi merasimi yapmakta olan kadınlar, kaynana hanımla birlikte, kalkıp kız evine gelirler. Saz takımlarını da hemen daima beraber getirirler.

Evler birbirine yakınsa yayan olarak gelirler. Yaya gelindiği zaman, gösteriş yapılmaz, saz çalınmaksızın, sessiz sedasız gelmek, kadınlık hicabı icabıdır.

Evler birbirine uzaksa payton ve yaylılarla gelirler. Vesaitle geliniyorsa, saz takımının, peşrev ve türkü havaları çalması hoş karşılanır.

Kız evine gelişi :

Oğlan evinin gelişi, bir haberci tarafından, kız evine ulaştırılınca, ev halkı, hemen hazırlanarak oğlan evini karşılamak için iç avluda, dış kapıya doğru sıralanır.

Karşılama :

Kız evinde bulunan hanımlar gelinin annesini takiben dış kapıya gelerek, iki sıra olurlar her sıradaki genç hanımlardan birinin elinde gül suyu şişesi bulunur, içeriye girenlere gül suyu serpilir.

Diğer genç kadın veya kızlardan birinin elinde de yanan öd ağacı vardır öd ağacının dummanile, gelenlere tütsü dağıtılır.

Gelenler içinde ihtiyar hanımlar varsa, bunlar da koltuklanarak içeri alınırlar.

Gelenlere ev sahibi yol gösterir, misafir odasına alınarak kaynana hanıma baş köşe olmak üzere, hanımların hepsine ayrı ayrı ve içtimai mevkilerine göre yer ikram edilir. (Hoş geldiniz) denildikten sonra, sırasile evvelâ kahve ve az sonra da şerbet verilir. Kaynananın annesi varsa, büyük kaynana sayılarak ik-

rama ondan başlanır.

El öpme merasimi :

Oğlan evinden gelenlere karşı yapılan hizmet ve ikramlar bittikten sonra, gelinin, odaya, el öpmeğe gelmesi beklenir.

Kısa bir intizardan sonra, odanın kapısı açılarak önde çayda çırılal iki hanım, arkada yine çayda çırılal diğer iki hanım olduğu halde, dört kişi ile birlikte yüzü tel duvaklı gelin, ağır ağır içeri girmekte iken, düğün havası çalar maya veya şırvan söylenir.

Mayayı takiben:

Yörüsün gelin yörüsün

Tel duvağını sürüsün

Türküsü söylenir.

Gelinin içeriye girmesi üzerine, misafir odasında bulunanların hepsi birden, derhal ayağa kalkarak, geline karşı saygı gösterirler.

Gelin, kapıdan içeri ayak basınca, kaynana hanım tarafından getirilen ve (yen) denilen bir kumaş, fakir bir kadın tarafından, kaynananın ayak ucundan başlamak üzere, gelinin ayak ucuna kadar ale'alece yere serilir.

Gelin bu serginin üzerinden yürüyerek, kaynanasına doğru yürür. Saz fasılasız gelin havasını çalarken, defçi kadınlar tarafından da uzun havaya devam edilir.

(Şırvan) a misal:

Gül üşüdü.. Gül üşüdü

Çiy düştü, gül üşüdü

Bülbül kanadını topladı

Daldana gül üşüdü.

Gelin, kaynananın önüne gelirken, önünde ve arkasında bulunan 2 şer kadından 4 ü de, biraz kırıp, kıvrılarak yürürler. (Fakat (çayda çıra) denilen oyun henüz oynanmaz).

Gelin, kaynananın önüne yaklaşınca öndeki (çayda çıra) lı kadınlar yana çekilerek, gelinlerine yol verirler.

Gelin eğilerek, ayakta kendisini bekleyen kaynanasını elini öper. Kaynana da mukabele ten onun yüzlerini öptükten sonra, harçlık olmak üzere, eline, gizlice, bir altın sıkıştırır. Bu na (Altın Gömme) derler ki, bu âdet çoktanberi terk edilmiştir.

Para serpmeye :

Gelin el öpüp geriye çekilmek üzere iken, kaynana ve diğer akrabaları tarafından, gelinin başına paralar serpilir.

Serpilen paraları, uğurlu para diye herkes kapıştır.

Kısa bir karışıklıktan sonra gelin, diğer büyüklerin ellerini öpmeye devam eder. (Bu gece, ev halkından olanların elini öpmesi âdet değildir.)

El öpme merasimi bittikten sonra, gelin kaynanasının ve diğer misafirlerin görebileceği bir yerde hazırlanmış iskemlenin önüne gelip, yüzü duvaklı olduğu halde, ayakta durur. Bir müddet, ayakta seyir edildikten sonra, kaynananın (otur kızım) emrile, iskemlesine oturur. Ve utangaç bir tavırla önüne bakar.

Serilen yaygı, seren kadın tarafından toplanılır ve kendisinin olur, tel duvak, yüz açımı gününe kadar açılmaz. Bu hak münhasıran güveğiye aittir.

Kına gecesi oyunları:

1) Evvelâ üzerinde beş, altı mum yanan porselen tabaklarla (çayda çıra) oynanır.

Not : (Çayda Çıra: Bir tabağa yapıştırılan beş, altı mumun yakılması husule gelen meş'alelerdir. Her elde birer tabak olarak, düğün havasile oynanan oyuna'da, (çayda çıra oyunu) denir.

Çayda çıra tabiri : Eskiden yapılan düğünlerin bilhassa havuz başlarında veya çay kenarlarında tertip edilmesi ve yapıştırılan mumların yakılması ile su üzerinde tepsiler yüzdürülmesi âdetinden kaldığı rivayet edilmektedir.

25, 30 seneye kadar erkekler havuz başlarında eğlence tertip ederken havuz başına dizilip bir tepsie, içki ve meze koyarak, karşıdan karşıya tepsi etmek suretile ikramda bulunurlardı. Bu da aynı eski âdetten kalmış olsa gerek.)

Çayda çıra, oyununa, evvelâ oğlan evinden gelen genç kızlar ve kadınlar kalkar. Kız evindeki mahzunluğu dağıtmak için oğlan evinden gelenler inadına taşkın bir zevk ve neş'eyle oynar. Sonra kâmil kadınlar da oyuna kalkar. Hattâ kaynana hanımın dahi çayda çıra oyununa kalkması âdetendir.

Kız evinden kimse oynamaz. Daima mahzun dururlar ve bu üzüntü, tamamen samimi-dir.

Bu eğlencede, âdetâ, oğlan evinden gelenlerle, kız evdekilerin arasında bir neşe ve üzüntü rağbeti bariz olarak kendini his ettirir.

2) (Çayda - çıra) dan sonra diğer mahalli oyunlar oynanır. Bu oyunlar pek mütenevvidir. Gerek oyunların hususiyeti ve gerekse bu

sırada söylenen türkülerin mahiyeti ayrıca yazılmağa ve tahlile değer, bu itibarla burada izahat vermiyoruz.

Bu oyunlara erkekler tarafından oynanan oyunları da katmak lâzımdır. Çünkü kadınlar da, horum, tamzara, halay, delilo vesaire gibi erkek oyunlarını, kendi eğlencelerinde oynarlar.

Kalk işareti :

Oğlan evinden gelen misafirler, kız evinde, iki üç saat eğlendikten sonra kaynana hanımın (kalkın!) işareti ile, gelenler, derhal kalkmağa hazırlanırlar. Ev sahipleri tarafından fenerleri yakılır, vasıtaları hazırlanır ve gelen misafirler kalkıp, tekrar oğlan evine dönerler.

Yollama merasimi:

Kız evdekiler, oğlan evinden gelenleri, gelişte karşıladıkları aynı düzenle, dış kapıya kadar uğurlarlar.

Ancak gelin de sağdıçile beraber, merdiven başına kadar gelir ve gelenleri uğurlar, ayrılırken kaynanasının elini öper. Dönüp tekrar, misafir odasına kendi ev halkının ve kendi misafirlerinin yanına gider.

Gelinin oyuna kalkması:

Kına gecesinde gelinin merasim sırasında oyuna kalkması âdetten değildir. Kaynana oynamaz. Ancak (subaha) günü, (yüz açımı) günü, yâni oğlan evine gidildikten sonra, gelin, kaynanasının işaret ve muvafakati ile, ancak oğlan evinde oynar.

Fakat, oğlan evi, kız evinden ayrılıp ev, tenhalaştıktan sonra, (ucuzluk olsun) telâkkisi-le gelini, merasim harici oyuna kaldırmak ve çayda çıra oynatmak gizli bir âdettir.

Kına yakma:

Oğlan evinden gelenler gittikten sonra, kız evdekiler, ilk evvelki eğlencelerine devam ederler.

Fakat biraz vakit geçince, gelinin (yenge-si) olacak kadın, tarafından (kına) hazırlanır.

Bu hazırlık sırasında, saz çalmağa devam ederken defçi kadınlar tarafından gelinin güzelliğini ve inceliğini öven güzellmeler ve mäsallar söylenir. Muhtelif maniler ve türküler sazla birlikte tekrar edilir.

Bir misal:

Gelin ağlar yaşım yaşım
Gitmem diye sallar başım
Şimdi gelir bey kardeşin

XIX. Yüzyılda:

Makedonya Yürük Folkloru

TÜRKÜLER ve DOĞUŞ HİKÂYELERİ

— IX —

Yazan: İbrahim GÖKÇEN

Sapandöğüşü denilen (1) bir hâdiseyi kı-zırtırmak için söylenilen eski tip şarkılardan bazıları:

4) NAİLE ŞARKISI

Kostamarlı korusuna kazlar yayılır.
Oynama be Paşalı Bekir Naile bayılır.

Davullar çalar ana, kazanlar kaynar
O benim sevdiğim oğlan kulede ağlar.

Kostamarlı çeşmesinin ağrı bulanık
Paşalı Bekirin bıçağında çevrem dolanık.

Paşalının sergeninde kalaylı tabla

Ağlama gelin ağlama
El oğludur bel bağlama

Gelin giyinmiş ahmı
Gezer salmı salmı
Nineyem dünya malını
Yürüsün gelin yürüsün

Tel duvağımı sürüsün,
Gelin gider köyden öte
Al duvağı tüte tüte
Ağa kaynın yandan tuta
Ağlama gelin ağlama
El oğluna bel bağlama

Bu türküler söylenerek, gelinin ellerine, bazen ayaklarına da kına yakılarak sarılır ve yatak odasına uğurlanır.

Misafirlerin kalkışı:

Kız evindeki misafirlerin bir kısmı, oğlan evinden gelenlerle birlikte kız evini terk ederler.

Diğer kısmı ise kına yakılmasını bekler. Gelinin kınası yakıldıktan sonra, gerek misafirlerden gerekse gelinin genç akrabalarından kızlar ve kadınlar da kına yakmaları, gelinlik bahtının açılması için uğurlu sayılır.

Misafirlerden kalkıp gidecekler, gider, gelinin yakın akrabalarından olanlar kız evinde yatmağa kalırlar.

(Sabahlık) hazırlama:

Misafirler dağıldıktan sonra, yemek hazırlıklarına devam edilir. Yüz açımı günü, oğlan evinin sabah yemeğini yollamak kız evine aittir. (Baklava, kuzu vesaire gönderilir.) Bu yemeğe (Sabahlık) derler.

Naile zehir içerek intihar ediyor

Paşalı Bekir adında bir delikanlı varmış. Bu, Naile isminde bir kıızı sevmiş, istemiş. Naile de onu seviyormuş; Fakat kızın babası vermemiş. Kıızı başkasına nikâhlanmışlar. Düğün günleri gelmiş. Gelin, kınası vurulduğu gece zehir içerek intihar etmiş. Perşembe sabahı kızın ölüsünü bulmuşlar. Tabiatile gelinlik kınası tenesirde yıkanmış. İşte bu şarkının yakılmasına bu acıklı hâdiseye sebep olmuş.

5) SALİH, EMİNENİN ŞARKISI
Osman Ailnin pınarında kalaylı bakar

Düğünde, bayramda, Emine, altın şakır
Ustayakta Deli Hüseyin kervanı nallar
Yumuşak Mahmudiyeyi Emineye yollar
İdrisin evardında bir sarı Erik
Güze'sin Emine, güzelsin gözlerin gerek.

Bu şarkı da bir kız kaçırma hâdisesinden dolayı uydurulmuştur. Kızı kaçıran Osman Alidir. Kızın babası Memiş Salih ağadır. Kızı her

İçâ İbrahim hanın kapısında

nekadar oğ'anın elinden alırlarsa da neticede yine vermeğe razı olurlar.

6) İÇÂ İBRAHİMİN ŞARKISI

İçâ İbrahim dedikleri bir ince oğlan

) [3] i ça ib ram de dik le ri bir in

cen oğ lan Aman a man bir in

cen oğ lan

[+]

Bu şarkının ikinci taktirinde ilk mezar şu şekilde söyleniyor:

İçâ İbrahim Türküsünün Notası

Alaybeyin askerini durdurur divan
Aman aman durdurur divan.
Zadra'nın dükkânında zarfalan filican
Senin arkadaşın be İbrahim (İbrahim)

Fişanlı Turan

Mezar taşlarını be İbrahim (İbrahim)

Koyun mu sandın?

Adam öldürmeği be oğlum oyun mu sandın?
Zadra'nın payamları ak çiçek açar
Zadra'nın küçük oğlu bacadan kaçar.

Bu şarkının yakılmasına sebep olan hâdisesudur:

İçâ İbrahim adında bir delikanlı, değa çıkmış. Köylerde dolayır, sunun bunun parasına musallat olur, fidyei-necat istemiş. Bu yüzden, birçok insan öldürmüştü. Nihayet, memleketin zenginleri birlik olurlar. Zadra Ahmet Ağanın hanında bir odaya pusu kurarlar. Bir gün önce, İçâ İbrahim, Zadra Ahmet'den para istemiş. O da, geceleyin gelmesini söylemiş. Eğkiya, gece vakti dükkân kapısına gelir, bakar ki, kapı kilitli. Vurur, ses yok. Hücümle kurmak ister. Bu da olmaz. Nihayet, bıçağı ile kilidi kırmağa çalışır. İşte tam bu sırada, yan pencereden tüfek ve kuburlar üzerine boşalır. Fena halde yaralanan İçâ İbrahim, kaçar. Mevsim kıştı, her taraf karla örtülüdür. Sokaklarda yarasından kan izleri peyda olur. Can acısı ile yolu üstündeki küçük bir mescide sığınmak ister; fakat kapısının kapalı olmasından canı sıkılır. Elindeki tüfeği mescit kapısına boşaltır. Neticede, babasının evine kadar

Millî Danslarımız:

Trakya'da Mahallî Oyunlar

Yazan: Şerif BAYKURT

Trakya'daki tetkiklerimiz bize, serhad türkleriyle paralel olarak ele alınması ve yürütülmesi icabeden bir mahallî oyunlar mevzuu da bulunduğunu gösteriyor. Nitekim bu gün oynananların yanında; yalnız yaşlılar tarafından bilinen, hattâ tamamen unutulmuş bazı oyunların bulunuşu, Trakya'da bu halk danslarını toplama işinde geç kalındığını ifade etmiş oluyor. Bu konuda hiçbir fayda sağlamaz düşüncesiyle, burada, neden geç kalındığı üzerinde durmayacağız. Fakat çok tipik bu bölge oyunlarının diğer bölgelerinkine nazaran niçin daha çabuk uçup gidebilme tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu ve karakteristik taraflarını belirtmeğe çalışacağız:

Trakya köyleri Anadolu köylerine nazaran büyük şehirler ve kültür merkezleriyle daha sıkı temastadır. Çünkü yol, taşıt vasıtası ve mesafe bakımından daha müsait durumdadır

kaçabilir. Ertesi gün, kan izlerinden, sığındığı yeri keşfederler. Bu şaki, kaçmakta ve koşmakta çok mahirmiş. O güne kadar kimse ele geçirememiş. Kaza merkezinden gelen zaptiye bölükleri bile âciz kalmışlar. Nihayet, bu sıretle ele geçirilen İçâ İbrahim, hastahaneye sevk edilir. Selânik'te yarası iyi olunca, hapse atılır. Babası, oğlunu kurtarmak için uğraşır. Fakat zenginler, bu şeririn tekrar başlarına belâ kesilmesinden endişe ederek, zehirletirler. (Resim: 5).

7) ÖKSÜZ ALİ ŞARKISI

Kara ağaçlık, kanlıca dere, martinler patladı.
Öksüz Ali'nin koyunlarını eşkiyalar pakladı.
Eşkiyalar kırdı değil, Dayı, ev içinde beslerler.
Yavaş söyle, kuzum, Salih Dayı, ev ardında seslerler. (Dinlerler)
Fadîme çıkmış duvar üstüne, Ali'ye bakar.
Ali'nin siyah kanları, Dayı, sel olmuş akar.
Ev ardını sürdürüm ektim, Dayı, bir dönüm bostan.
Nişanlımı eller alacağına, alsın kardaşım Osman.
Fadîme'nin pelikleri, Dayı yılan dan uzun. (2)
Döner Ali'nin başında, döner üç kara kuzgun.

(1) Sapandöğüşü hakkında ileride bilgi verilecektir.

(2) Pelik: Saç örgüsü.

T. T. T. Teşkilâtının tertiplemediği 1951 Festivaline iştirak eden Kurklareli karşılama ekibi

bölgelerden gelmiş olduğuna göre değişik örf ve âdetlere sahiptir. Bu değişik âdetler birbiri içinde erimekte ve dolayısıyla bozulmaktadır. Bu bakımdan - eğer, folklorun millî bünyedeki büyük faydasına inanılıyorsa - Trakya mahallî oyunlarının (hattâ bütün Trakya folklorunun) biran evvel ele alınması icab eder.

Bu yazıda belirtmek istediğimiz diğer bir nokta da Trakya oyunlarının karakteristik tarafları idi. Karşılama tabirini çifte telli ve göbek oyunu mânâsında kullanan bir kısım münevverler, Trakya'da karşılaşmadan başka oyun bulunmadığı düşüncesine sahiptirler. Bu işin asıl garip tarafını, karşılaşmanın; çiftetelli oyunu olduğu kanaatinin orta okul Müfredat Prog.

Zile'de Doğum ve Âdetleri

— III —

Yazan: Cahit ÖZTELLİ

DOĞUM

Doğum günü yaklaştıkça aile efradını telâş alır. Ebe kadınlar ziyarete gelirler, içlerinden seçilene bir hediye verilerek doğum için

ramına kadar sokulması teşkil eder: «4 - Çevre imkânlarına göre, ritmik ve işletici karakteri ile hareket değeri ve okula uygunluğu olan müzikli, müziksiz halk oyunları: Zeybek, halay, horon, bar. (Karşılama ve çift telli yapılmayacaktır.) deniyordu». (1)

Vakıta Rumeli oyunlarının bir kısmı karşılamadır. Fakat hiç birisi müstehcen değildir. Bâhâkis kabadayca oynanan bir takım yiğitlik ve cengâverlik oyunlarıdır. Rumelide karşılama, çok açık bir şekilde isminde anlaşılacağı gibi çiftlerin karşılıklı oynamalarını ifade eder ki bu tip oyunlara Trakyada Salma Oyunları da denir. Trakyada; Konya kaşık oyunlarında bulunan göbek oyunlarına hiç tesadüf edilmez. Nasıl ki Anadolu'da karşılıklı oynanan bir çok güzel oyunlara tesadüf edilmektedir.

Trakya oyunlarını; hora, karşılama ve salma olmak üzere üç esas bölümde incelemek mümkündür:

1 — Horolar: Bunlar el ele, yahut kol kol tutunularak sıra halinde oynanan oyunlardır. Kabadayı, Beylerbeyi, Karayusuf gibi oyunlar bu gün bilinenlerin en tipikleridir.

2 — Karşılamalar: Zigoş, ve Drama Karşılaması.

3 — Salma oyunları: Hanım Ayşe. Bu gurupta bazı münferit oyunlar da görülmektedir, Ali Paşa oyunu gibi. (2).

Rumelide millî ve mahallî oyunlar yoktur, olanlar da çifttelli mânâsında olan karşılamadan ibarettir düşüncesinin yanlış olduğu artık anlaşılmalıdır. Esasen en nefis serhat türkülerini ve oyun havalarını vermiş olan Osmanlı medeniyetinin kültür merkezi Trakya oynasız olamazdı.

Şerif BAYKURT

(1) Orta okul programı, beden eğitimi bölümü. sayfa 258.

(2) On yıllık incelemeden sonra bu bölgede yirmi beş kadar oyun tespit edebildim.

sözleşilmiş olur. Bu ebe doğuma birkaç gün kala evde yatar.

Sancılar başlayınca, komşulardan bu işlerde krubeli birkaç hanım yardıma gelir. Bundan başka Kur'an okuması için bir «hocanın» çağırılır.

Yere bir döşek serilir, odaya büyük bir le-yen alınır; içine hamile oturtularak doğurur, yahut yere büyük ve temiz bir bez serilir, hamile diz çökmüş bir vaziyet alır, ebede arkasına geçerek kalçalarına dayanır.

Zor doğumlara karşı şu tedbirler alınır:

Kocasının ayakkabısından veya avucundan su içirilir. Kadının beline «gazi kılıcı» sü-rülür. Ayakları «höllük» içine konur. Kocası okunmuş suya elini batırarak arkasını sıvazlar. (Meriyem anamızın eli) otu bir tas suya konulup içilirse kolay doğurur: Bir sırça çanağın hususî duası yazılıp içine konan su içilir. Çocuk eğri gelmiş ise lohusa bir yorgana konup sallanır. Çocukta sonra eşin gelmesi biraz gecikirse çok korkulur, bunun önüne geçmek için rahmin ağzında nane tütürülür.

Bunların hepsi birden yapılmaz, en süratle yapılabileni önce yapılır.

Çocuk doğunca ebe yalnız onunla meşgul olur; evvelâ ağlayıp hava alması için küçük bir şamar vurur, bu hareket ölü olup olmadığını anlamak için de yapılır, sıcak su ile yıkanır, tuzlar, gözüne limon sıkılır, daha evvel tekbe olarak göbeğini keser ve göbek adını söyler. Çocuk oğlansa (Mehmet, Mustafa,) kıza (Fatma, Ayşe) gibi mukaddes dinî adlardan birini konur, bu ad çocuğun (Göbek veya küçüğü) adı olur. Bu işde aceleye sebep ölüm vukuunda dinsiz sayılacağındandır. Kesilen göbek rudduktan sonra iyi uyuması için yastığının altına dikilir. Kundaklanan çocuk annesinin yanına yatırılır; ilk yataca lohusa üç gün yatar. Bu hareket emez.

Çocuk babasına müjde gider, hısım akrabaları toplanırlar, ebe çocuğu kucığına alır, büyükle den başlayarak hepsinin kucığına verir, böylece alır.

Oğlansa kurban kesilir, fakir fukaraya dağıtılır. Daha eskiden kız için iki kurban kurban ve evin kapısına iki bayrak asılmıştır; bu kızın «kusurunu» olduğunu ilân etmek imişti.

Lohusa ilk yatakta üç gün kaldıktan sonra daha süslü bir yatağa nakledilir.

Eş (son) geldikten sonra yıkanarak temiz bir beze sarılıp el, ayak değmeyecek bir yere gömülür, aksi taktirde cinlerin şerrine uğranılır. Göbek de atılmaz. Cami deliğine sokulur, veya büyüyünceye kadar beşikte saklanır. Atılırsa, çocuğun gözü dışarda ve hovarda olur.

Çocuk bir haftalık olunca (lohusa görmeğe) gelinir; ziyaretçiler yüzü örtülü olarak annesinin yanına yatmakta olan çocuğa bakmak arzusunu göstermezler, ancak pek yakır bildikler, yabancı kimseler yokken bakarlar.

Gelenler münasebetlerinin derecesine göre münasip hediyeler getirirler, ekseriya bir «Mahmudiye altını» bir kordelâya dikilir ve beşğin baş tarafına iliştirilir. Bundan başka bir kutu şeker, bir kat çocuk çamaşırı, oyuncak, patik gibi şeyler de gider. Bu hediyeler münhasıran çocuğa aittir, anneye hediye gitmez.

Gelenlere «lohusa şerbeti» veya süslü şeker ikram edilir. Tanıdık kimselerden ziyarete gelmiyenler olursa gücenilir; bunun için her bildik muhakkak lohusayı görmeğe gider.

Pek yakınlardan gayrisına, kırk çıkıncaya kadar çocuğun yüzü gösterilmez; nazardan çok korkulur. Çünkü en şiddetli (nazar değme) zamanı kırk içindedir.

Bunun için en ufak teferruata dikkat edilir: Kırk çıkıncaya kadar anne ve çocuk evden çıkarılmaz.

Kırk gün içinde şu ahvale çok dikkat edilir:

Kırk içinde bulunan iki kadın karşılaşırdılmaz. Tesadüfen karşılaşırlarsa, birbirlerine sarılırlar, kullanılmamış iğne değiştirirler veya biri diğerinin evinin kapı eşliğinden bir parça toprağa çaldırır ve çocuğun höllüğünden ötekini damına gece serptirirler.

Aynı suretle çocuklar da karşılaştırılmaz.

Lohusa ve çocuk yalnız bırakılmaz; yalnız kalmalarına mecburiyet hasıl olursa yastığının altına iğne ve kapının arkasına süpürge konur. Çocuk yalnız kalırsa beşğine yukarıkilerden başka demir maşa konur. «Alkarısı» demirden yapılmış.

Kırk içinde, çocuğa, yeni doğmuş siyah göbek kanından bir damla içirilirse hastalık görmez ve yarar, ana hastalıklı ise çocuğa geçmez.

Çocukta çıban çıkmaması için kızgın şişe göbeği dağlanır; bu işin hususî dağlayıcı kadınları vardır; çocuğun şişman olması için «mum» döktürülür; şöyle ki:

Mum, «ocaklısı» tarafından kendi evinde dökülür. Hususî ocağı vardır. Çocuğun annesi, ayın ilk veya son Çarşanbası, çocuğu ile ve yanlarında bir mum, bir helki su götürür, bunları ocaklıya verir. o da hususî tavasında mumu eritir, çocuk ayakta iken başının üzerinde helkideki suya devirir; bu su ile çocuğu yıkarlar, mumu da bir beze sürerek altına sererler.

Çocuğun yattığı odaya «et» konulmaz; aksi taktirde hıra (zaif) olur. Buna «Et Baskını» denir. Tedavisi için o ete bastırılır veya kasaba götürülerek et kantarında et gibi tarttırılır.

Doğduğu her eve «ciğer» alınır ki çocuk ciğerli «merhametli» olsun.

Anne çocuğuna arkasını dönerek yatmaz; yatarsa çocuk «sarılık» olur.

İlk çocukta, doğumu müteakip babasının belini eğdirerek sırtına bindirilir, yakınlarından biri: «Çocuğun mu ağır, yükün mü? diye sorar. O da: - Yüküm, diye cevap verir. Bu suretle çocuğun uğurlu ve zengin olacağına inanılır.

İlk kakalı bezi yıkanmaz. Oda kapısının üstüne konursa nazara iyidir.

Diğer bezleri de geceleri dışarıda bırakılmaz, «Alkarısından» korkulur. Bazı düşman kadınlar da çocuğa fenalık olsun diye bu bezleri çalarlar ve aybaşı âdetlerinde tutunurlar, çocuk zayıflamağa başlar. Bu gibilere «bezini çalmışlar» derler.

Aybaşılı iken veya çünup iken lohusa görmeğe gidilmez gidilirse «Cinler» dokunur. Şüpheli bir vaziyet olursa çocuğun temiz bir bezini annesi tutunur.

Doğum veya kırk içinde ölen kadınlara «şehit» denir. Kırk içinde anaya ve çocuğa gelen hastalıklara «Kırk basması» denir.

Kırk basması için ananın, babanın elbise-leri çocuğun üstüne örtülmez; kırk basar. Üst odada gezilmez, ve yatılmaz, muhakkak yatmak icap ederse ilk «kaka» tavanın üstüne atılır.

Anne elma yemez; çocuğa yalnız beyaz giydirilir, renkli giydirilmez.

Kırk içinde iki çocuk karşılaşırsa oraya önce gelen ölü diye inanılır. (Devamı var)

Aşık Ömer'in Yeni Bulunmuş Şiirleri

— VI —

Yazan: Hikmet DİZDAROĞLU

— 27 —

Yetişir cevreyledin ey nazlı yârim yetişir
Ağlattın da sen beni ey kân-ı kerem yetişir
Öyle bil ki ben garibin aşık u divaneyim
Sende insaf yok mudur ey kış ü kârım yetişir.

Bu beni sevdi deyu âleme şayi eyledin
Sen sana ettim efendim bana ziyan eyledin
Hâtır-ı uşakı yıktın sanki bin kân eyledin
Velvele verdin cihana nâmıdarım yetişir

Lütfuna mazhar düşenler şâd u handan oldular
Çektiğim çevr ü cefaya ol gedalar güldüler
Ol benim canımı desem ah elimden aldılar
Gayrı derdim şöyle dursun bu etkârım yetişir.

Sen bilirsin ben garibin yâri yok (1)
Görmedim sen gibisin hiç çevri çok ihsanı yok
Ey vefasız merhametsiz dini var imanı yok
Hiç demezsin şu gedayı yaktı nârım yetişir.

— 28 — (2)

Şita geçti yaz erişti nev-bahar eyyamıdır
Açıldı gül lâlî sünbül gülizar eyyamıdır
İş ü işret bezm-i sohbet etmeğe hublar ile
Bahçe zevki su kenarı vasl-ı yâr eyyamıdır

Ol sular cûşa gelip de çağlayıp taşsa gerek
Katreler umman olup kaynayıp coşsa gerek
Aşık-ı şeyda olanlar dağlara düşse gerek
Talib-i dünya olanlar kış ü kâr eyyamıdır.

Herkes sevdiceğin almış dem sürer âhenk ile
Ben garibe merhatet yok şimdi rağbet zengine
Ben aşkımin zevrakını koyuverdim engine
Ulaştırır bir kenara rüzigâr eyyamıdır.

Behey aşık ne gezersin bu fenâda böyle sen
Dilberde feragat olmaz gel feragat eyle sen
AŞIK ÖMER ister isen derdi mümkün söyle sen
Hubların makbulu değil sim üçzer eyyamıdır.

— 29 —

Mekteb-i irfana vardım bir melek-sîma okur
Zümre-i hüban içinde şöyle bir hem-ta okur
Hüriler etrafın almış diz çöküp âdâb ile
Taum edip her birine durmayıp inşa okur.

Sim endamın görenler de şâd olurdu nev-civan
Görmedim ömrümde asla böyle bir hür-i cihan

Bin bir isimim görenler de ağlayıp eyler efgan
Yüz tutup dergâh-ı Hakk'a ilm ile esmâ okur.

Konuşmak kaabil olaydı ol 'peri hem-ta ile
Kâhice seyran edelim ol gül-i şehbaz ile
Her kaçan refata gelse şakiyup âvâz ile
Sanasın vakt-i seherde bülbül-i şeyda okur.

Sakınıp gösterme gel de aduya mah yüzünü
Tebdil eyle ol rakibin gecesin gündüzünü
AŞIK ÖMER dardimendin işitenler sözünü
Eylesin hüs-n-i şahadet ne güzel imlâ okur.

— 30 — (3)

Bir güzeller şahı gördüm dersini imlâ okur
Ruhları gülzare benzer bülbül-i rânâ okur
Nice bir vasfın eyleyim ben güzelim âleme
Barekllah seyran edip kaamet-i tûba okur.

Şahan tacı başındadır kıl temaşa comesin
Zay (1) olur aklım başımdan okuyunca nâmesin
Meşkıni tâlim eder destine almış kâlem (4)
Kâtip olmaktır niyeti dersini inşa okur.

Vech-i pâkini görenler üstüne dürler saçar.
Bendesine merhamet yok âşına olmaz kaçar
Nâz ü istiğna ile dersin kitabını açar
Hace-i dâna ötünde dersini âlâ okur.

İnanırsın deli gönül gafletten kalkıp uyan
Bed rakıp girdi araya sırrımız oldu ayan
Der ki ÖMER şairan ismini kıldım ben beyan
Biri mimdir biri ayın biri de hem ra okur.

— 31 — (5)

Ey peri lâ'l-i lebinden âb-i zemzem serpilür
Verd-i rûyun arasından nur-i âzam serpilür
Hatt-ı hüsnün hamesiyle yazılmış nakşın senin
Gül cemalin terledikçe dürr-i yekta serpilür.

farklarla, Gevheri'ye de mal edilmektedir.
Gelmemiş mislin cihana çok şükür bir danesin
İçmeden câm-i musaffa gözleri mestanesin
Güzeller seraskeri dil-hastalar Lokman'ısın
Âşkın yüzün görünce zahmına em serpilür.

Dili bülbül saçı sünbül lebleri âb-i zülâl
Kırpığı teli haspadır kaşları aynı hilâl
Havz-ı Kevs'er'den sulanmış kaametın bir serv-i

Turre-i zülfün kılundan anber-i sim serpilür

zeri Türklerde:

Niyet ve Fal ile Ölüm ve Ağı

Yazan: Raci DAMACI

Bilseydim vefan yoktu,
Sana bel bağlamazdım.
Bahçe mende, bar mende,
Ayva mende, nar mende,
Sinem attar düggâni,
Her ne desen var mende.

★

NİYET ve FAL

Her yerde ve her millette olduğu gibi Azerbaycanda da «Niyet» ve «Fal» kadim bir ananedir. Genç kızlar, gelinler ve bilhassa dul kadınlar buna çok meraklıdır. Fal bakmanın en meraklısı «Vasf-ı haldir».

Genç kızlar, kadınlar kendi aralarında kararlaştırdıkları günlerde bir evde toplanarak bir daire şeklinde otururlar. Falını açtırmak isteyenler bir nişane hazırladıktan sonra dairenin orta yerine bir «Bayda» (1) su koyup üzerine toplantıyı tertip eden genç kızlardan birisinin kendi eile işlediği «Yaylık» örterler (2). Nişaneler bu suyun içine atıldıktan sonra içlerinden sesleri güzel ve beyatî okumasını bilenlerden birisi baydanın başına gelerek şöyle bir beyatî ile faia başlar:

Akar gelir iniştin,
Sine kendi gümüştin,
Bize de nasip olsun
Heybedeki yemiştin.

Parmaklarını yaylık altından tasın içerisine sokup bir niyet çıkarır. Bu kime ait ise okuduğu «Beyatî» falı onundur. Onun vasf-ı halidir. İkinci olarak diğer bir kız tasbanın gelir:

Apardı (3) Gök at (4) meni,
Sakladı Seyyad meni,
Baş koydum dizin üste,
Çok yatsam uyat (5) meni.

Beyatîsini okuduktan sonra o da parmaklarıyla bir niyet çıkarır, fal sahibi tebrik edilir. Üçüncü sesi güzel de:

Aftaba (6) burma burma,
İçinde sarı hurma,
Kâğıt yazıp yollarsam,
Üç günden artık durma..

Beyatîsinden sonra niyeti sahibine verir. Bazı falların uygun çıkmadığı da olur. Meselâ:
Bu dağda ekim ekin,

Azerbaycan Türk folklorunu araştırmak isteyenler, her şeyden önce Azeri halk edebiyatını iyice tetkik etmesi lâzımdır. Azeri Türklerinin âdet, an'ane ve gelenekleri Türk milletini kadar kadimdir. Ekserisi rivayetten ziyade hakikattir. Sözden ziyade müziklidir. Altlardan bir çığ gibi koparak yayıla yayıla ülkeler istilâ ede ede birçok tecrübeler kâğıttan sonra Azerbaycanda yerleşmiş olan Türk kolunun folkloru da kendisi kadar kök ve verimlidir.

Bizim halk edebiyatımızdaki «Mâni» lerine mukabli «Beyatî» ler, «Ağd» larımız ya da «Ağı» ları, «Koşma» ve «Muamma» ları da «Deyiş», - «Kelâm» ve «Tapmaca» larıdır. Biz bunları burada ayrı ayrı incelemek değiliz. Ancak: «Beyatî» ve «Ağı» ları ayrı ayrı besteleri olduğundan bunların Azeri folklorundaki rollerini bildireceğiz.

Bestelenmiş «Bayatî» ler iki kısım üzerindedir. Birisi müzikle, diğeri «vasf-ı hal» dediğimiz «FAL» açmalarında söylenir. Müzikle okunan beyatîlerden bir iki örnek veriyoruz (*):

Azizim Aydın olsun,
Ay doğsun aydın olsun,
İstetim dostun gelüp,
Gözlerin aydın olsun.
Azizim ağlamazdım,
Gülerdim ağlamazdım,

ÖMER biçareyi âhir feramüş eyledin
Vefasız tövbe eyle billâh bed-reviş eyledin (6)
Hilâl nâ-puhtelerle sen beni tuş eyledin
İçtikçe leblerinden câm ile Cem serpilür

(1) Bu mısradaki vezin düşüktür.

(2) Diğer iki varyantı için bk.

(3) S. N. Ergun, Aşık Ömer, s. 328-329, 543.

(4) Cevdet Canbulat, Aşık Ömer'den Yeni Şiirler, Erciyes dergisi, sayı: 82-83.

(5) Diğer bir varyantı için bk. S. N. Ergun, Aşık Ömer, s. 341-342, No. 560.

(6) Bu mısradaki kafiye yoktur, tahrife uğramış anlaşılıyordur.

(7) Bu manzume diğer bir cönkte, bâzı

(8) Bu mısradaki vezin bozuktur.

Aldırdım eimdekim
Hiç kâfir, hiç müslüman,
Olmasın benim tekin (7)

Bu fal sahibi müteessir olur. Hattâ içlerin-
den ağlayanlar da bulunur.

Bu fal genç kız ve kadınlar için olmayıp
genç delikanlılar arasında da yapılır. Genç de-
likanlılar da aynı şekilde niyet nişanelerini
baydadaki suya atarlar. Bunların da güzel oku-
yucuları bayda başına geçer, okur:

Gök (8) te bir kuzu gördüm,
Tüğü (9) kırmızı gördüm,
Açtım cennet kapısın,
Sevdiğim kızı gördüm.

Tastan niyeti çıkarır sahibi kim ise falın-
dan memnun olur. İkinci:

Gökte yıldız gâh gider,
Gâh eğlenir gâh gider,
Korkma yüresiz oğlan,
Üstünce Allah gider..

Bu fal sahibi de umutlanır..

Azizim gül bağda,
Bülbül bağda gül bağda,
Sensiz bağa girmezem,
Hezel (10) elsun gül bağda...

İşte erkeklerin vasf-ı halleri de böyle de-
vam eder ve biter.

★

ÖLÜM ve AĞI

Ağular ölüm vukuunda müziksiz olarak
güzel sesle yine genç kız ve kadınlar için ay-
rı, genç delikanlılar için de ayrı olarak okunur.

Azerbaycanda ölüm vukuunda kadınlar ö-
lümün yedinci gününden kırkinci gününe ka-
dar da yalnız haftanın perşembe günleri ölü-
nün evinde toplanarak ağuların okudukları
ağularla birlikte ağlarlar. Ölü eğer genç ise,
ağular sesle okunur.

Anası ağzından:

Ağaçta Hezel ağlar,
Dibinde güzel ağlar,
Bala (11) sı öten ana,
Sergerde gezer ağlar.

Kardeşleri ağzından:

Men öldüm ağlamaktan,
Ağ kara bağlamaktan,
Bağda hezel kalmadı,
Yarama bağlamaktan..

Eğer ölü kimsesiz ve garip ise, onun ağısı
bir hayır sahibi tarafından okutturulur. Bu
garibe de şöyle ağı okunur :

Bu dağlar ulu dağlar,
Çeşmeli sulu dağlar,
Burda bir garip ölmüş,
Gök kışner, bulut ağlar.

En son olarak ağcı meclise bir teselli ola-
rak şu ağıyı okur:

Su gelir akar gider,
Her yanın yıkar gider,
Dünya bir penceredir,
Her gelen bakar gider..

Ölü, genç ise ağcı ağıya şöyle başlar: (**)
Açılmayan tüfengen,
Sivrilmeyen hançeren,
Öz canına kurban.

Ay kimi (13) doğdun,
Gün kimi yandı.
Minende (14) at bağı deldin.
Düşende (15) yer göğsü yardın.

Saydığına sel verdin,
Saymadığına dirsek..
Dostuna yüz verdin,
Düşmanına yan baktın..

Altının bedevi atına,
Çeğnini (16) süzen tüfenge,
Terkinin dolu hircuna,
Ağzının şekerli sözüne Atan kurban

Babası ağzından şöyle devam eder:
Sen meni ağlar koydun,
Serime dağlar koydun,
Yıkın Atan evini,
Kapısın bağlar koydun..

Ağabeyi veya kardeşleri ağzından da:
Günüm kana boyandı,
Acın bağıra dayandı,
Menim ahü zarımdan,
Gökte Melek uyandı..

Gibi ağular okuyarak ölüntün ruhunu
ederler.

(*) Toplanmış 100 den fazla beyatı
rica neşredebiz.

(1) Bayda: Sutası, kâse. (2) Yaylık:
lık, mendil. (3) Aparadı: Götürdü. (4) Gök:
mir kırat. (5) Uyat: Uyanır. (6) Aftaba-
rik. (7) Tekin: Gibi. (8) Gök: Yeşillik. (9)
Yün. (10) Hezel: Gazel, yaprak. (11)
Yavru çocuk. (13) Kimi: Gibi. (14) Minende:
nende. (15) Düşende: İnende. (16) Çeğnini:
zunu.

(**) (İsuf bey Vezirüftan).

Doğu Karadenizde:

Avcılık ve Av Aletleri

— III —

Yazan: Necmettin GİRİTLİOĞLU

8. Hayvan avı:
Muhitte avlanan hayvanları mevzuumuza
uygun olarak şöylece tasnif edebiliriz:

1. Yemek için avlanan hayvanlar,
2. Zararlı olduklarından sırf öldürmek kas-
dile avlanan hayvanlar.

1. Yemek için avlanan hayvanların sayısı
gayet azdır. Avlama usulleri de basittir. Bun-
lardan: Karakeçi - Geyik - Tavşan.

Karakeçi — Yazılarımızın son kısımlarında
zikredeceğimiz veçhile bilhassa Hopa - Fındıklı
şhalisinin birçoğu yazı yaylalarında geçirirler.
Karakeçi, yaylaların sarp kayalıklarında do-
laşan ehlileşmemiş bir hayvandır. Zannımıza
göre yaylalarda dolaşanlar bunları görünce
— tekli mavzer — tüfekleriyle vuruyorlar, ni-
hayet etinin de yendiğini müşahede ettikten
sonra avcılık hayli genişliyor. Avlanması pek
güç ve tehlikeli olmasına rağmen — avcılık ha-
vesile olacak — saatlerce kayalıklarda bekle-
yip avlamaya çalışıyorlar.

Geyik avı: Geyik kış mevsimlerinde orman-
lar arasında avlanıyor. Bu hayvan da gayet
güç avlanan, atik, cambaz gibi bir şeydir.

Karlar etrafı kapattığı devirlerde avcılar
birleşir, tüfeklerini, yanlarına av köpeklerini
alır ve hep birlikte köyden ayrılıp dağlara
meralara doğru çıkmaya başlarlar. Kar 1-1,5-2
metre kadar birikmiş olabilir, avcılarının ayak-
larında gedikler (*) bulunduğundan batmadan
kolayca yürüyebilirler. Avlanmaları birtakım
ustalık ve ihtisasa dayanır. Kar üzerinde gör-
dikleri izi tanıdıktan sonra köpeklerle bu izi
takip ederler, nihayet hayvanın bulunduğu yer
sarılar. Köpekler içeri girer ve geyiği çıkarır-
lar. İşte geyik meydana çıkarken avcılar ga-
yet dikkatli ateş eder. Zira kazara birbirini
vurma tehlikesi de mevcuttur. Aynı zamanda
önemli bir nokta olarak şunu da kaydetmek
isterim: Muhit halkı geyik etini mukaddes ad-
deder ve avlanan geyiğin eti bütün mahalleye
yemeleri için dağıtılır. Derisi de namaz kul-
mada seccade olarak kullanılır.

Tavşan avı: Bu hayvancık nadiren yemek
için avlanır. Eti de pek makbul değildir. Çok
zamanlar tarlalarda ekinlere musallat olduğun-

dan gece beklenir ve kuş tüfekleriyle vurulur.

★

2. Zararlı olduklarından sırf öldürmek kas-
dile avlanan hayvanlar: Domuz - Porsuk - Çakal.

Domuz Avı: Domuz muhitte hem uğursuz,
hem de zararlıdır. Uğursuzdur, zira gayrı müs-
limlerin benimsediği bir hayvandır. Müslüman-
lar etini yemez v.s. (**). Zararlıdır, zira: mısır,
fındık gibi mahsullere fazla miktarda musal-
lattır.

Bundan ötürü halk, daima domuzu öldür-
mek ister. Bu hayvanın avlanması da entere-
sandır. Kışın yukarıda anlattığımız geyik av-
landığı şekilde avlanan domuz yazın tuzakla
avlanır.

Tuzak şu şekilde hazırlanır: Bir mavzer tüfe-
ğinin ağzına fişek sürülüp ateş edilecek şekle
sokulduktan sonra domuzun geçiti olan bir
yere yerleştirilir. Yerleştirme tabii gayeye uy-
gun bir şekilde yapılır ve domuzun geçeceği
yere ip gerilir. İpin bir ucu tetiğe bağlı, diğer
ucu yolun öteki tarafında sabit bir yere tespit
edilmiştir. Domuz yoldan geçerken ipten falan
atlamaz, koparıp geçmek ister. İşte ipe daya-
nılınca tetik çekilecektir. (Tetiğin istenilen
istikamette çekilebilmesi için, ip dipçik tara-
findan bir makaraya geçirildikten sonra tetiğe
bağlanmıştır.) Tüfek patlayacak ve çıkan mer-
mi ile domuz vurulacaktır.

Porsuk avı: Bu hayvan da ekinlere gerek
eşip tohumları çıkarmak, gerekse mısır v.s. reyî
yemek suretiyle zarar verir. Bunların kulak-
ları duymaz, gayet az süratle koşabilirler. Onun
için çok zamanlar köpeklere kolayca boğdurul-
ur. Hattâ bazan taş sopa v.s. ile de öldürüle-
bilir.

Bundan başka porsuğu yok etmek için
enteresan bir çare daha vardır:

Porsuk daima toprak altında açtığı 50 cm.
çaplı dehlizlerde yaşar. Halk bu dehlizlerin ö-
nüne bol dumanlı şeylerle ateşler yakar ve
ağzını toprakla, taşla kapatır. Zavallı hayvan
içerde havasızlıktan, dumandan boğulur gider.

Çakal avı: Çakal tavuklara musallat olan
bir hayvandır. Onun için halk tesadüf edince
tüfeklerle vurur:

Ankara'nın Eski Evleri

Yazan: İhsan HİNÇER

Ankara Etnografya Müzesi, ilk yayını vermiştir. Büyük boy ve kuşe kâğıt üzerine basılan bu eser, uzun bir emek mahsulüdür. «Ankara'nın Eski Evleri», arkeolog Mamut Akok tarafından hazırlanmıştır. İçindeki 41 levhadan başka şu yazılar vardır: Dr. Hamit Z. Koşay'ın birkaç sözü, önsöz, Ankara'nın eski evlerine genel bakış, eski Ankara evlerinin yapısında kullanılan malzeme ve işçilik, alt ve üst katları birbirinden ayıran taban döşemeleri, asma merdivenler, tavanlar, doğrama pencere ve kapılar, yerli dolap ve hücreler, alçı pencere ve ocaklar, boyama ve nakışlama. Nâzım Çerkeş'in evi, levhalara aid açıklamalar. Bu değerli eseri, Ankara'da Etnografya, İstanbulda Topkapı Müzesinden 5 liraya temin edebilirsiniz. Tavsiye ederiz.

ERENLER, GAZİLER

Değerli ve idealist destan şairimiz Halûk Nihat Pepeyi, son defa, «Erenler, Gaziler» i neşretmiştir. Malazgird'in ve Battal Gazinin destanlarını dile getiren eser, vali - şairimizin en

Çakalın bir de kapanla avlama şekli vardır: Bir leş almır ve meydan bir yere asılır, altına da kapan kurulur. Çakallar gece bağıra bağıra gelip buralarda yemlenirken ayaklarından yakalanırlar. Bu şekilde porsuk ta kapanla avlanır. Yalnız, porsuğu avlamak için kapıyı porsuğun çıkacağı yuvanın önüne kurmak gerekir.

Bu şekilde hayvan avlarının da enteresan diye addettiklerimizi bitirmiş oluyoruz.

(*) Gedik: avcıların karların üstünde batmadan delasabilmeleri için ayaklarına taktıkları bir şeydir. 20 cm. çapında bir çubuk - çember, ortası kestane ağacı kabuklarıyla veya sarmaşık işlenmiş ayak tabanına yerleşmek için tertibatlı kızakvari bir şeydir.

(**) Muhitte —bilhassa kadınlar— beddua edebilecekleri zaman ilk nefeste şunu hecelerler. — Gâvur oğlu gâvur, domuz oğlu domuz — demek oluyor ki memleket halkı üzerinde domuzun psikolojik tesiri bambaşkadır. (Devam edecek)

güzel ve başarılı kitabını teşkil etmektedir. Her Türk ailesinin ve öğrencisinin kitaplığında bulunması icabeden bu eserin başında sosyolog ve mütefekkir Prof. Hilmi Ziya Üiken'in bir önsözü de yer almıştır. Okuyucularımıza tavsiye ederiz. Üç renkli bir kapakla müzeyyen eser 80 sayfa, 150 kuruştur. Başlıca kitapçılarda bulunur.

EPOPEMİZ - OĞUZLAMA

Türk destanı vâdisinde çalışan şairlerimizden biri de **Basri Gocul**'dur. Basri Gocul, kendi köşesinde yılmak ve usanmak bilmeden çalışmaktadır. Son defa, daha evvel neşrettiği Türk Millî Destanı: Oğuzlama'larının fasiküller için yazılan yazıları tophyan bu eser, destan konusu etrafında da geniş bilgi vermektedir. Okuyucularımıza tavsiye ederiz. 48 sayfa, 1 liradır. Şairin: Basri Gocul, Posta Kutusu, Bursa, adresinden temin olunur.

MASMAVİ

Son neslin en kuvvetli şairlerinde'n biri olan Yüksek Kimya Mühendisi **Fezî Halûk** 30 güzel şiirini bir araya toplıy'ın **Masmavi** sanatkâr **Sofu Tuğrul**'un bir karpak kompozisyonile çıkmıştır. Şiirimize, kendi damgasile edebiyatı tarzını en güzel işleyebilen Fezî Halûk'ın bu eserini okuyucularımıza harika tavsiye ederiz. Eser, Ankara'da Hisar dergiden, Konyada Yeni Kitabevinden, İstanbulda pul karşılığında dergimiz adresinden ve dergimizin satıldığı bayilerden temin olunur. 1 liradır.

AYNALAR SUSTU

Konyada çıkan **Bizim Yayla** dergisinin kitap yayını teşkil eden **Ali Rıdvan Bülent** ün bu eseri, geçen ay satışa arz edilmiştir. Şiir dilini kolay ve muvaffak bir şekilde kullanan şairin bu ilk eserini okuyucularımıza tavsiye ederiz. Fiyatı 1 liradır. Konyada Yeni Kitabevinden temin olunur.

SÜMERBANK

Sermayesi : 200.000.000 Türk Lirası
MERKEZİ : Ulus Meydanı, ANKARA
ŞUBESİ : Galata, İSTANBUL
AJANSI : Bahçekapı, İSTANBUL
Bürosu : İskenderun

1952 YILINDA

VADELİ VE VADESİZ MEVDUATA

8 çekilişte evler, apartman daireleri ve çeşitli para ikramiyeleri.

Sümerbank'ın Müesseseleri:

- Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi - İstanbul
 - Sümerbank Ateş Tuğlası Sanayii Müessesesi - Filyos
 - Sümerbank Bakırköy Pamuklu Sanayii Müessesesi - İstanbul
 - Sümerbank Bursa, Merinos ve Hereke-Yünlü ve Halı Dokuma Sanayii Müessesesi - Bursa
 - Sümerbank Çimento Sanayii Müessesesi - Sivas
 - Sümerbank Defterdar, Bünyan ve İsparta Yünlü Sanayii Müessesesi - Defterdar, İstanbul
 - Sümerbank Deri ve Kundura Sanayii Müessesesi - Beykoz, İstanbul
 - Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi - Ereğli, Konya
 - Sümerbank Kendir Sanayii Müessesesi - Taşköprü
 - Sümerbank Kayseri ve Adana Pamuklu Sanayii Müessesesi - Kayseri
 - Sümerbank Malatya Pamuklu Sanayii Müessesesi - Malatya
 - Sümerbank Pamuk Satınalma ve Çırcır Fabrikaları Müessesesi - Adana
 - Sümerbank Nazilli Basma Sanayii Müessesesi - Nazilli
 - Sümerbank Seluloz Sanayii Müessesesi - İzmit
 - Sümerbank Sungipek ve Viskoz Mamulleri Sanayii Müessesesi - Gemlik
 - Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi - Karabük
- Sümerbank'ın Teşebbüsü:
- Kütahya Keramik Fabrikası

Türk Folklor Araştırmaları

Senelik abonesi 300, altı aylık abonesi 150 kuruştur.
Yurd dışı senelik abone 2 dolardır.

Adres değıştirmeler hiçbir şart ve ücrete tâbi değildir.
Basılmayan yazılar talep vukuunda iade edilir.
Adres: Yeşildirek, Sultanmektebi sokak, No. 17 - İstanbul

Diğı ve bahar: M. SİRALAR Matbaası